

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Datum 16 juni 2017
Betreft Beantwoording vragen over olie- en gaswinning bij Woerden

Geachte Voorzitter,

Hierbij stuur ik uw Kamer, mede namens de minister van Infrastructuur en Milieu, de antwoorden op vragen van het lid Dik-Faber (ChristenUnie) over plannen voor olie- en aardgaswinning bij Woerden (ingezonden 13 april 2017, kenmerk 2017Z04970).

1

Kunt u schetsen wat de stand van zaken is met betrekking tot een mogelijk winningsplan, omgevingsvergunning en exploitatie van het Woerdense gasveld bij Papekop dat zich uitstrekt tot onder de woonwijk Molenvliet waar 10.000 mensen wonen?

Antwoord

Op dit moment beschikt Vermilion Energy Netherlands B.V. (verder: Vermilion) over een winningsvergunning en een winningsplan voor het veld Papekop nabij Woerden. Zoals ik bij de beantwoording van eerdere vragen van leden van de ChristenUnie heb aangegeven, dient Vermilion indien ze dit veld in productie wil nemen, onder meer een geactualiseerd winningsplan in te dienen en een omgevingsvergunning aan te vragen (Kamerstuk 33529, nr. 203). Vermilion heeft op dit moment geen omgevingsvergunning aangevraagd of een geactualiseerd winningsplan ingediend.

2

Wat vindt u van de opmerking in het Annual Information Form 2016 van Vermilion Energy: "There can be no assurance that the Company will be able to satisfy its actual future environmental and reclamation obligations"?¹

Antwoord

Vermilion Energy Inc. is een internationaal opererende energieproducent die actief is in de opsporing en winning van aardolie en aardgas in Noord-Amerika, Europa en Australië. In Nederland moet Vermilion Energy Netherlands B.V., die hoofdzakelijk actief is op het gebied van onshore-activiteiten, zich houden aan de eisen en voorwaarden die bij en krachtens de Mijnbouwwet aan opsporing en winning worden gesteld. De wijze waarop Vermilion in Nederland haar

1

http://www.vermilionenergy.com/files/ir/2016/Annual_Information_Form/Annual_Information_Form_2016_.pdf

mijnbouwactiviteiten verricht en voornemens is toekomstige activiteiten te verrichten, geeft geen aanleiding om te twijfelen aan de maatschappelijke verantwoordelijkheidszin van Vermilion. Evenmin is er reden om te twijfelen of de financiële draagkracht van Vermilion voldoende is om de financiële verplichtingen uit aansprakelijkheden te dragen die zouden kunnen voortvloeien uit de in Nederland verrichte opsporings- en winningsactiviteiten.

3

Hoe verhoudt de (BB)credit rating van moedermaatschappij Vermilion Energy zich tot opmerkingen bij de evaluatie van de Mijnbouwwet 2007 dat “afdoende garanties [dienen] te worden ingebouwd dat deze nieuwe partijen hun wettelijke verplichtingen nakomen”? Hoe is deze verplichting tot het inbouwen van voldoende garanties geregeld bij bestaande partijen en op welke wijze wordt hiervoor kapitaal gereserveerd?²

Antwoord

Ten aanzien van een in Nederland opererende mijnbouwmaatschappij dient gewaarborgd te zijn dat deze voldoende financieel capabel is om zijn activiteiten uit hoofde van de opsporings- of winningsvergunning naar behoren te verrichten en om eventuele financiële verplichtingen uit aansprakelijkheden ter zake van de door hem verrichte mijnbouwactiviteiten te kunnen dragen. Zoals destijds bij de evaluatie van de Mijnbouwwet is opgemerkt, wordt bij het vormen van een oordeel over de vraag of een mijnbouwonderneming technisch en financieel in staat is om aan de wettelijke verplichtingen te voldoen, gebruik gemaakt van diverse adviseurs zoals het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), Energie Beheer Nederland (EBN), TNO en de Mijnraad. De credit rating van de moedermaatschappij kan een rol spelen bij de beoordeling van de financiële capaciteit van een mijnbouwonderneming om aan wettelijke en financiële verplichtingen te voldoen, maar een mijnbouwonderneming kan ook op andere manieren aantonen voldoende financieel draagkrachtig te zijn om wettelijke verplichtingen na te komen. Zo nodig kan gebruik worden gemaakt van de in de Mijnbouwwet geboden mogelijkheid om van de desbetreffende mijnbouwonderneming het stellen van financiële zekerheid te verlangen. Daarbij valt onder meer te denken aan een *parent company guarantee*, een verzekering, een bankgarantie.

4

Hoe ziet u de volgende opmerking uit de Structuurvisie Ondergrond in de context van de garanties dat partijen hun wettelijke verplichtingen kunnen nakomen: *‘Productie van gas uit kleine velden levert de Nederlandse samenleving financiële baten en werkgelegenheid op. Door de lage oliepijzen en de discussies rondom gaswinning op land, wordt het voor mijnbouwmaatschappijen steeds minder interessant om gas te winnen. Indien geen maatregelen worden genomen verdwijnen deze mijnbouwmaatschappijen en wordt het gas uit de kleine velden niet meer gewonnen.’* Is toestemming voor winning aan een bedrijf met BB-rating een maatregel, in de zin van verminderde verplichting ten aanzien van eerder

2

Evaluatie van de Mijnbouwwet, November 2007, Kamerstuk 31 349, nr. 1

genoemde garanties en kredietwaardigheid (AAA-rating), teneinde winning interessant te maken en de financiële baten voor de Staat uit kleine velden veilig te stellen?

Antwoord

De vraag of de winning van gas uit een Nederlands klein veld interessant is, wordt in eerste instantie bepaald door de verwachtingen die de desbetreffende mijnbouwonderneming heeft omtrent de economische rentabiliteit van het project in relatie tot concurrerende projecten elders op de wereld waar die mijnbouwonderneming actief is. Daarom is het van belang zorg te dragen voor een goed en concurrerend mijnbouw- en investeringsklimaat in Nederland. Zonder onevenredig zware financiële eisen te stellen aan een mijnbouwonderneming moet er in ieder geval wel voldoende zekerheid en waarborg zijn dat die mijnbouwonderneming in staat is om aan zijn financiële verplichtingen en eventuele aansprakelijkheden te kunnen voldoen. Of een mijnbouwonderneming financieel capabel is, wordt niet alleen bepaald door de credit rating, maar kan ook op andere wijze worden gewaarborgd. Het verlenen van een vergunning aan een bedrijf met een BB-rating betekent dus niet dat afbreuk wordt gedaan aan eisen ten aanzien van garanties en kredietwaardigheid om de winning interessant te maken en financiële baten voor de Staat zeker te stellen. Verder moet worden opgemerkt dat stimulering van de opsporing en winning van aardgas uit de kleine velden niet kan betekenen dat concessies worden gedaan aan de financiële capaciteit van mijnbouwondernemingen om aan hun verplichtingen uit hoofde van de Mijnbouwwet te kunnen voldoen.

5

Kunt u nader ingaan op de opmerking in de Structuurvisie Ondergrond dat *'ingrepen in de ondergrond moeilijk ongedaan te maken zijn. Als het al kan is dat vaak tegen hoge kosten of met een lange hersteltijd'*? Hoe kwantificeert u het bedrag dat nodig is voor de reservering die gedaan moet worden voor het geval een risico zich daadwerkelijk zou manifesteren? Welke tijdshorizon hanteert u waarbinnen een risico zich zou kunnen manifesteren, ook nadat winning is beëindigd? Met welke hersteltijden houdt u rekening vanaf het moment van openbaring van een risico? Wordt een dergelijke reservering ook gedaan voor compensatie van mogelijke schadelijke gevolgen in de lokale infrastructuur, bodemdaling, grondwaterpeil, trillingen, waardevermindering van Onroerend Goed of gezondheidsrisico's?

Antwoord

De ondergrond is moeilijker toegankelijk dan de bovengrond. Buizen die via diepboringen worden aangebracht voor bijvoorbeeld de winning van koolwaterstoffen en aardwarmte, maar ook diepere boringen voor grondwaterwinningen kunnen in de regel niet meer worden verwijderd. Het doorboren van scheidende lagen en het gebruik van ondergrondse installaties brengt risico's met zich mee op verontreiniging van het grondwater. Wanneer bodem en grondwater verontreinigd raken en de verontreiniging zich via het grondwater in de ondergrond over een groot gebied verspreid, is dit in vergelijking

met verontreinigingen die zich aan de bovengrond voordoen, mede door de ontoegankelijkheid van de ondergrond, lastiger op te ruimen. Dit gaat snel gepaard met hogere kosten. Door de relatief trage stroomsnelheid en hoge verblijftijd van grondwater in de ondergrond kost herstel meer tijd, met name wanneer dit door natuurlijke processen moet plaatsvinden. Hoewel de risico's op verontreiniging van het grondwater gering zijn door de technieken, preventieve maatregelen en voorzieningen die worden toegepast, is het realiseren van 100% garantie dat zich geen verontreiniging zal voordoen nooit te geven.

Ingevolge de per 1 januari 2017 gewijzigde Mijnbouwwet wordt bij de beoordeling van een vergunningaanvraag voor de opsporing en winning van koolwaterstoffen en vervolgens in de vergunning de omvang van de middelen bepaald die de houder van de vergunning verplicht is aan te houden om te voldoen aan financiële verplichtingen die voort kunnen vloeien uit aansprakelijkheden ter zake van op basis van de vergunning te verrichten activiteiten. Een vergunninghouder zou aan deze verplichting kunnen voldoen door aan te tonen in voldoende mate verzekerd te zijn. Zo nodig kunnen op grond van de Mijnbouwwet aanvullende financiële zekerheden van een mijnbouwonderneming worden gevraagd. De volledige tijdshorizon waarbinnen een risico zich zou kunnen manifesteren wordt daarbij in beschouwing genomen. Na het beëindigen van een winning worden installaties verwijderd en worden zodanige maatregelen genomen bij achterblijvende ondergrondse delen dat risico's op verontreiniging die zich nadien zouden kunnen voordoen verwaarloosbaar klein zijn. Het te reserveren bedrag om met die risico's om te gaan is navenant klein.

6

Hoe en door wie vindt onafhankelijke monitoring plaats van de cumulatieve risico's, de cumulatieve financiële blootstelling voor herstel en cumulatieve verplichtingen per mijnbouwbedrijf (wereldwijd)? Is er sprake van progressieve kapitaalreserveringen naarmate het cumulatieve risico een bepaalde waarde overschrijdt? Hoe worden gewijzigde marktomstandigheden hierbij betrokken?

Antwoord

Ingevolge de Mijnbouwwet vindt bij de verlening en bij de overdracht van een vergunning voor de opsporing en winning van aardolie en aardgas een beoordeling plaats van de financiële draagkracht van de aanvrager om alle eventuele uit de desbetreffende opsporings- en winningsactiviteiten voortvloeiende aansprakelijkheden te dragen. Vanaf 1 januari 2017 wordt op grond van de per die datum gewijzigde Mijnbouwwet in de vergunning de omvang van de middelen bepaald die een vergunninghouder moet aanhouden om te kunnen voldoen aan financiële verplichtingen die kunnen voortvloeien uit aansprakelijkheden ter zake van de op basis van de vergunning te verrichten activiteiten. Voor het verkrijgen van een oordeel over de financiële capaciteit en draagkracht van het desbetreffende mijnbouwbedrijf kan gebruik worden gemaakt van de adviezen van EBN, dat namens de Staat voor 40% deelneemt in de opsporing en winning van aardolie en aardgas in Nederland en op het Nederlands deel van het continentaal plat.

7

Hoe staat het met de kredietwaardigheid van andere (relatief kleine) olie- en gasproducenten in ons land, mede in het licht van fossiele economische activiteiten die steeds minder rendabel zijn, terwijl de mogelijke gevolgen daarvan nog tientallen jaren kunnen doorwerken in onze leefomgeving?

Antwoord

Op dezelfde wijze als Vermilion worden ook andere mijnbouwondernemingen getoetst op hun financiële capaciteit voor het kunnen uitvoeren van hun mijnbouwactiviteiten en het vergoeden van eventueel daardoor ontstane schade en kan en zal hen in voorkomende gevallen om het stellen van financiële zekerheid worden gevraagd.

8

Wat is de huidige omvang van het mijnbouwfonds voor het geval een mijnbouwonderneming toch niet aan de verplichtingen zou kunnen voldoen of de hele mijnbouwsector in problemen komt? Hoe wordt voorkomen dat eventuele kosten voor rekening van de belastingbetaler komen?

Antwoord

Het Waarborgfonds mijnbouwschade als bedoeld in artikel 135 van de Mijnbouwwet voorziet in vergoedingen aan een natuurlijke persoon als deze zaakschade heeft geleden als gevolg van mijnbouwactiviteiten en de verantwoordelijke en aansprakelijke mijnbouwonderneming failliet is verklaard, surséance van betaling heeft verkregen of niet meer bestaat. In dat geval kan een beroep worden gedaan op vergoeding van schade ten laste van het Waarborgfonds mijnbouwschade, dat dan in de juridische rechten en verplichtingen treedt van de aansprakelijke mijnbouwonderneming. Sinds de instelling van dit fonds, bij de inwerkingtreding van de Mijnbouwwet in 2003, hoefde er nog geen enkele uitkering uit het fonds te worden gedaan. Er is in voorzien dat de mijnbouwbedrijven uit de sectoren die het initiële vermogen van het fonds van € 250.000,- hebben gevormd, eventuele schadevergoedingen ten laste van het fonds en tekorten aanvullen. Ook kan op grond van de Mijnbouwwet van een mijnbouwonderneming worden verlangd dat deze financiële zekerheid stelt ter dekking van de aansprakelijkheid voor de schade die ontstaat door bodembeweging als gevolg van de delfstoffenwinning. Ook hiermee wordt voorkomen dat eventuele schade niet kan worden vergoed en de kosten voor rekening van de belastingbetaler zouden komen.

9

Heeft u kennisgenomen van de opmerkingen van Vermilion-woordvoerder in Energieia dat de bezwaren van de provincie Utrecht en gemeente Woerden niet onoverkomelijk zijn, want "het is uiteindelijk niet aan de gemeente of provincie om te zeggen of wij mogen produceren, dat ligt bij de nationale overheid."? Hoe beoordeelt u deze opmerkingen in relatie tot de gewijzigde Mijnbouwwet, waarin de positie van decentrale overheden steviger is verankerd?

Antwoord

Vermilion is zelf verantwoordelijk voor de communicatie rondom de projecten die zij willen ontwikkelen. Ik kan dan ook niet beoordelen hoe Vermilion deze opmerking bedoeld heeft in het licht van de gewijzigde Mijnbouwwet. De Mijnbouwwet geeft mij sinds 1 januari 2017 de mogelijkheid om overheden te consulteren bij de beoordeling van winningsplannen. Op het moment dat Vermilion een actualisatie van het winningsplan indient, zal de uniforme openbare procedure van de Awb gevolgd worden en zal ik de regionale overheden om advies vragen. Ik zal bij mijn besluit rekening houden met dit advies.

10

Op welke manier weegt u de bezwaren van provincie en gemeente?³
Wat denkt u dat het effect zal zijn op het huidige commitment van stakeholders in Woerden om in 2030 klimaatneutraal te zijn als, ondanks de enorme weerstand, toch geïnvesteerd zou worden in het winnen van fossiele energie uit het Papekopveld?

Antwoord

Zoals hiervoor aangegeven, zal ik bij mijn besluit over instemming met het winningsplan rekening houden met het advies van de regionale overheden. Dit advies moet wel betrekking hebben op een van de toetsingsgronden in de Mijnbouwwet. Ik sta positief tegenover initiatieven van individuele gemeenten toe om klimaatneutraal te worden. Het kabinet heeft in de Energieagenda aangegeven dat als gas op een veilige en verantwoorde manier gewonnen kan worden in Nederland, dit de voorkeur heeft boven het importeren van gas uit het buitenland.

11

Is na het Klimaatverdrag van Parijs nog vol te houden dat de Nederlandse overheid de winning uit kleine velden aanmoedigt?

Antwoord

Ja. In de Energieagenda is rekening gehouden met het klimaatakkoord van Parijs en aangegeven dat de opgave fors is. Aardgas speelt voornamelijk nog een essentiële rol in de Nederlandse energievoorziening: het voorziet momenteel in ruwweg 40% van onze primaire energiebehoefte. Er zijn nog steeds veel huishoudens afhankelijk van gas. Op dit moment zijn duurzame alternatieven voor aardgas beperkt beschikbaar. Aardgas heeft immers een grote energiewaarde en dat is niet eenvoudig te vervangen. Wel wordt ingezet op een sterke reductie van het gebruik van aardgas door bijvoorbeeld in beginsel geen gasinfrastructuur meer aan te leggen in nieuwbouwwijken. Wanneer aardgas veilig kan worden gewonnen is het wenselijk dit uit de Nederlandse bodem te winnen. Wij zijn dan minder afhankelijk van import. Daarnaast kent de schonere

3

<http://energie.nl/login/?target=http%3A%2F%2Fenergie.nl%2Fnieuws%2F514288-1704%2Frecht-slaat-krachtige-taal-uit-over-gaswinning-maar-gaat-er-niet-over>

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energie en Omgeving

Ons kenmerk
DGETM-EO / 17088848

winning in Nederland ten opzichte van andere landen waar gas gewonnen wordt
een beperkte CO₂ voetafdruk.

(w.g.) H.G.J. Kamp
Minister van Economische Zaken